ଏମ୍. ଭେଙ୍କଟେଶ୍ୱର୍ଲୁ ଇତ୍ୟାଦି

ବନାମ

ଆନ୍ଧ୍ର ପ୍ରଦେଶ ସରକାର ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ ଇତ୍ୟାଦି

ମାର୍ଚ୍ଚ 12,1996

[କେ. ରାମସ୍ୱାମୀ ଏବଂ ଜି. ବି. ପଟ୍ଟନାୟକ, ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତିଦ୍ୱୟ]

ସେବା ଆଇନ :

ଆନ୍ଧ୍ରପ୍ରଦେଶ ରାଜସ୍ୱ ଅଧୀନସ୍ଥ ସେବା ବିଶେଷ ନିୟମ/ଆନ୍ଧ୍ର ପ୍ରଦେଶ ରାଜ୍ୟ ଏବଂ ଅଧୀନସ୍ଥ ସେବା ନିୟମ :

ନିୟମ 2,6,7,8/ନିୟମ 22,47 - ଉପ-ତହସିଲଦାର - ପଦୋନ୍ନତି ଦ୍ୱାରା ନିଯୁକ୍ତି - ଯୋଗ୍ୟତା - ଖାଲିଥିବା ପଦବୀକୁ ଆଗକୁ ନେବା ଏହାର ଉପଯୋଗ - ବିଶେଷ ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ - ଅନୁସୂଚିତ ଜାତିର ଅପିଲକାରୀଙ୍କ ଆବଶ୍ୟକ ସେବା ଅବଧି ଠାରୁ କମ୍ ହେବା-ନିୟମାବଳୀକୁ ପିଛିଲା ଭାବରେ କୋହଳ କରିବା - ନ୍ୟାୟ ଏବଂ ନିରପେକ୍ଷତା ଦୃଷ୍ଟିରୁ ପିଛିଲା ଭାବରେ ନିୟମାବଳୀକୁ କୋହଳ କରିବାକୁ ସରକାରଙ୍କୁ କ୍ଷମତା ଦିଆଯାଇଛି ।

ଭାରତର ସମ୍ବିଧାନ ।

ଧାରା 14,16 (1), 16 (4), 16 (4-A) ପଦୋନ୍ନତି କ୍ଷେତ୍ରରେ ସଂରକ୍ଷଣ - ସମ୍ବିଧାନର ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକ ସହିତ ସୁସଂଗତ ବୋଲି ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରାଗଲା ।

ଅପିଲକାରୀ , ଉତ୍ତରଦାତା-ରାଜ୍ୟର ଜିଲ୍ଲା ରାଜସ୍ୱ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନର ଜଣେ କର୍ମଚାରୀ ଏବଂ ଅନୁସୂଚିତ ଜାତିର, 1984 ରେ କାମଚଳା ଆଧାରରେ ଉପ ତହସିଲଦାର ଭାବରେ ପଦୋନ୍ନତି ପାଇଥିଲେ । ଯେତେବେଳେ ଉପ ତହସିଲଦାର ଭାବରେ ନିୟମିତ ପଦୋନ୍ନତି ପାଇଁ 1.7.1983 ରୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କ୍ରମ ତାଲିକା 1983-84 ବର୍ଷ ପାଇଁ ଡକାଯାଇଥିଲା, ଅପିଲକାରୀଙ୍କ ସେବା ଆବଶ୍ୟକ ଅବଧି ଠାରୁ କମ୍ ହୋଇଯାଇଥିଲା । ତେବେ, ବର୍ଷ 1986-87 ପାଇଁ ପଦୋନ୍ନତି ପାଇଁ ତାଙ୍କ ନାମ ସୁପାରିଶ କରାଯାଇଥିଲା । ଆନ୍ଧ୍ର ପ୍ରଦେଶ ରାଜସ୍ୱ ଅଧୀନସ୍ଥ ସେବା ବିଶେଷ ନିୟମର ନିୟମ 8 (2) କୁ କୋହଳ କରିବା ପାଇଁ ସେ ସରକାରଙ୍କୁ ଏକ ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ କରିଥିଲେ ଯାହା ତାଙ୍କୁ

1983-84 ବର୍ଷ ପାଇଁ ତାଲିକାଭୁକ୍ତ କରିଥିଲା । ସରକାର, ଆନ୍ଧ୍ରପ୍ରଦେଶ ରାଜ୍ୟ ଏବଂ ଅଧୀନସ୍ଥ ସେବା ନିୟମ (ସାଧାରଣ ନିୟମ) ର ନିୟମ 47 ଅନୁଯାୟୀ କ୍ଷମତା ପ୍ରୟୋଗ କରି, ଆବଶ୍ୟକ ସେବାରେ ଅଭାବକୁ କୋହଳ କରିଥିଲେ ଏବଂ ତାଙ୍କୁ 1983-84 ବର୍ଷ ପାଇଁ ତାଲିକାଭୁକ୍ତ କରିଥିଲେ ଏବଂ ତାଙ୍କୁ ନିୟମିତ ଭାବରେ ଉପ ତହସିଲଦାର ଭାବରେ ପଦୋନ୍ନତି ଦେଇଥିଲେ ।

ବରିଷ୍ଠ ସହାୟକ ଭାବେ ଅପିଲକାରୀଙ୍କ ଠାରୁ ବରିଷ୍ଠ ଥିବା ଉତ୍ତରଦାତାମାନେ ଅପିଲକାରୀଙ୍କୁ ଦିଆଯାଇଥିବା କୋହଳକୁ ଆପତ୍ତି କରି ଆନ୍ଧ୍ର ପ୍ରଦେଶ ପ୍ରଶାସନିକ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣରେ ଏକ ଆବେଦନ ଦାଖଲ କରିଥିଲେ । ନ୍ୟାୟାଧିକରଣର ଦୁଇଜଣିଆ ବିଚାରପତିଙ୍କ ବିଚାରପୀଠ ଅପିଲକାରୀଙ୍କ ପଦୋନ୍ନତିକୁ ସମର୍ଥନ କରିଥିଲେ କାରଣ ତାଙ୍କ ମତରେ ଅନୁସୂଚିତ ଜାତି ଏବଂ ଜନଜାତିଙ୍କ ପାଇଁ ଏକ ଆଗକୁ ନେବା ପାଇଁ ଖାଲି ପଦବୀ ପାଇଁ ସଂରକ୍ଷଣ ସାଧାରଣ ନିୟମର ନିୟମ 22 ଅନୁଯାୟୀ ବୈଧ ଥିଲା । ତେବେ, ଯେହେତୁ ଦୁଇଜଣିଆ ବିଚାରପତିଙ୍କ ବିଚାରପୀଠ ଲକ୍ଷ୍ୟ କଲା ଯେ ଖାଲିଥିବା ପଦବୀଗୁଡ଼ିକୁ ଆଗକୁ ନେବା ପାଇଁ ସାଧାରଣ ନିୟମର ନିୟମ 22ର ପ୍ରୟୋଗ ସମ୍ପର୍କରେ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ମତ ରହିଛି, ତେଣୁ ଏହା ମାମଲାକୁ ପୂର୍ଣ୍ଣ ବିଚାରପୀଠକୁ ପଠାଇଥିଲା, ଯେଉଁଥିରେ କୁହାଯାଇଥିଲା ଯେ ପଦୋନ୍ନତି କିମ୍ବା ସ୍ଥାନାନ୍ତର ଦ୍ୱାରା ନିଯୁକ୍ତି ପାଇଁ ସାଧାରଣ ନିୟମର ନିୟମ 22 ଲାଗୁ ହୁଏ ନାହିଁ; ଏବଂ ସାଧାରଣ ନିୟମର ନିୟମ 47 ଅନୁଯାୟୀ ପିଛିଲାକାଳୀନ ରିହାତି ବେଆଇନ ଥିଲା ।

ବର୍ତ୍ତମାନର ଅପିଲରେ, ଅପିଲକାରୀଙ୍କ ପାଇଁ ଏହା ଯୁକ୍ତି କରାଯାଇଥିଲା ଯେ ବିଶେଷ ନିୟମର ନିୟମ 6 ସହିତ ପଠାଯାଇଥିବା ସାଧାରଣ ନିୟମର ନିୟମ 22 ରାଜ୍ୟକୁ ଅନୁସୂଚିତ ଜାତି ଏବଂ ଅନୁସୂଚିତ ଜନଜାତିର ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କୁ ନିଯୁକ୍ତି ଦେବା ପାଇଁ କ୍ଷମତା ପ୍ରଦାନ କରିଛି, କେବଳ ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ନିଯୁକ୍ତି ପାଇଁ ନୁହେଁ ବରଂ ପଦୋନ୍ନତି ଦ୍ୱାରା କିମ୍ବା ସ୍ଥାନାନ୍ତର ଦ୍ୱାରା ନିଯୁକ୍ତି ପାଇଁ ମଧ୍ୟ; ଅନୁସୂଚିତ ଜାତି ଏବଂ ଅନୁସୂଚିତ ଜନଜାତିର ପ୍ରାର୍ଥୀ ଯେଉଁମାନେ ସେବାରେ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ ପାଇବେ ଉପଲବ୍ଧ ନଥିଲେ ଆଗକୁ ନେବାର ନିୟମ ଲାଗୁ ହେବ; ଏବଂ ନିୟମ 47 ଅନୁଯାୟୀ କୋହଳ ସର୍ବଦା ପିଛିଲାକାଳୀନ ହେବ କାରଣ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରିବା ପୂର୍ବରୁ ନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ପାଳନ କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ । ପ୍ରତିଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱିତା କରୁଥିବା ଉତ୍ତରଦାତାମାନେ ଅପିଲକାରୀଙ୍କୁ ଦିଆଯାଇଥିବା କୋହଳକୁ ଏହି ଆଧାରରେ ବିରୋଧ କରିଥିଲେ ଯେ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ମାମଲାରେ କୋହଳ ଦିଆଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ଏବଂ ପ୍ରଭାବିତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ କୌଣସି ନୋଟିସ୍ ଦିଆଯାଇ ନଥିଲା ।

ଅପିଲକୁ ଅନୁମତି ଦେଇ, ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ

ନିର୍ଣ୍ଣୟ କଲେ :1.1. ଆନ୍ଧ୍ରପ୍ରଦେଶ ରାଜସ୍ୱ ଅଧୀନସ୍ଥ ସେବା ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ନିୟମାବଳୀର ନିୟମ 6,7 ଏବଂ 8 ଏବଂ ଏପି ରାଜ୍ୟ ଏବଂ ଅଧୀନସ୍ଥ ସେବା ନିୟମାବଳୀର ନିୟମ 22 ଏବଂ 47 ର ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ଉପ ତହସିଲଦାର ପଦବୀରେ ପଦବୀ ଖାଲି ରଖିବା ପାଇଁ ପଦୋନ୍ନତି କିମ୍ବା ସ୍ଥାନାନ୍ତର ଦ୍ୱାରା ନିଯୁକ୍ତି ଉପଲବ୍ଧ । ସାଧାରଣ ନିୟମର ନିୟମ 22 ପଦୋନ୍ନତି କିମ୍ବା ସ୍ଥାନାନ୍ତର ଦ୍ୱାରା ନିଯୁକ୍ତି ପାଇଁ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ନୁହେଁ ବୋଲି ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ପୂର୍ଣ୍ଣ ବିଚାରପୀଠ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ସାଧାରଣ ନିୟମର ନିୟମ 22 (ii) ସହିତ ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ଅସଙ୍ଗତ ଯାହା "ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ନିଯୁକ୍ତି ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ ନିଯୁକ୍ତି" ର ପରିକଳ୍ପନା କରେ ।

ବାଣିଜ୍ୟିକ କର ଆୟୁକ୍ତ,ଆନ୍ଧ୍ରପ୍ରଦେଶ ଏବଂ ଅନ୍ୟଜଣେ ବନାମ ଜି. ଜି. ସେଥୁମାଧବ ରାଓ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ, (1996) 1 ମାନକ 721 ଉପରେ ନିର୍ଭରଶୀଳତା ରଖାଯାଇଥିଲା ।

1.2. ଅନୁସୂଚିତ ଜାତି ଏବଂ ଅନୁସୂଚିତ ଜନଜାତିଙ୍କୁ ସମାନ ସୁଯୋଗ ପ୍ରଦାନ କରିବା ପାଇଁ ପଦୋନ୍ନତି କ୍ଷେତ୍ରରେ ସଂରକ୍ଷଣର ନିୟମ ସମ୍ବିଧାନର ଅନୁଚ୍ଛେଦ 14,16 (1) ଏବଂ 16 (4) ସହିତ ସୁସଂଗତ । ସାଧାରଣ ନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ପରିଭାଷିତ ନିଯୁକ୍ତି ତିନୋଟି ପଦ୍ଧତିକୁ ନେଇ ଗଠିତ- ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ନିଯୁକ୍ତି, ପଦୋନ୍ନତି ଦ୍ୱାରା ଏବଂ ସ୍ଥାନାନ୍ତର ଦ୍ୱାରା । ସାଧାରଣ ନିୟମର ନିୟମ 22 (ii) ଏହାର ପରିସର ମଧ୍ୟରେ ଆଣିବା ପାଇଁ ବ୍ୟାପକ ଅଟେ, ପଦୋନ୍ନତି କିମ୍ବା ସ୍ଥାନାନ୍ତର ଦ୍ୱାରା ନିଯୁକ୍ତି । ଆଗକୁ ନେବାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ହେଉଛି ଯେତେବେଳେ ପଦୋନ୍ନତି ଦ୍ୱାରା ନିଯୁକ୍ତି ପାଇଁ ଯୋଗ୍ୟ ଏବଂ ଯୋଗ୍ୟ ବ୍ୟକ୍ତି ଉପଲବ୍ଧ ନଥାନ୍ତି ସେତେବେଳେ ପଦବୀଗୁଡିକର ବିଲୋପକୁ ଏଡ଼ାଇବା ।

2. ନ୍ୟାୟ ଏବଂ ନିରପେକ୍ଷତା ସ୍ୱାର୍ଥରେ ନ୍ୟାୟସଙ୍ଗତ ଏବଂ ନିରପେକ୍ଷ ମନେହେବା ଭଳି ସାଧାରଣ ନିୟମର କଠୋରତାକୁ ଏପରି ଢଳିବାର କ୍ଷମତା ସରକାରଙ୍କ ପାଖରେ ରହିଛି । ନ୍ୟାୟ କେବଳ ପିଛିଲା ଭାବରେ କ୍ଷମତାର ପ୍ରୟୋଗ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇପାରିବ । ଅନ୍ୟଥା, ନିୟମ 47 ର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଏବଂ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ମୁଖ୍ୟତଃ ନିରାଶ ହେବ । ନିୟମ 47 ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ସମସ୍ତ ପ୍ରଭାବିତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ କୌଣସି ନୋଟିସ୍ ଦେବା ବିଷୟରେ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରେ ନାହିଁ ।

ଆନ୍ଧ୍ରପ୍ରଦେଶ ସରକାର ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ ବନାମ ଶ୍ରୀ ଡି. ଜନାର୍ଦନ ରାଓ ଏବଂ ଅନ୍ୟଜଣେ, [1977] 1 SCR 702, ଉପରେ ନିର୍ଭରଶୀଳତା ରଖାଯାଇଥିଲା ।

ଦେୱାନୀ ଅପିଲ ଅଧିକାରିତା :1996 ର ଦେୱାନୀ ଅପିଲ ସଂଖ୍ୟା 4415 ।

1993 ର O.A. ସଂଖ୍ୟା 1577 ରେ ଆନ୍ଧ୍ର ପ୍ରଦେଶ ପ୍ରଶାସନିକ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣର 27.4.94 ର ରାୟ ଏବଂ ଆଦେଶରୁ ।

ଅପିଲକାରୀଙ୍କ ପାଇଁ ଏ. ସୁବ୍ବା ରାଓ, ଏ. ଡି. ଏନ୍. ରାଓ, ଡି. ପ୍ରକାଶ ରେଡ୍ଡୀ, ଏସ. ୟୁ. କେ. ସାଗର ଏବଂ ଇ. ସୁଶ୍ରୀ ସୁମନ ବାଲା ରାସ୍ତୋଗି ।

ଉତ୍ତରଦାତାମାନଙ୍କ ପାଇଁ ପି. ପି. ରାଓ, ସୁଶ୍ରୀ କେ. ଅମରେଶ୍ୱରୀ, ସୁଶ୍ରୀ ସି. କେ. ସୁଚରିତା, କେ. ରାମ କୁମାର ଏବଂ ସି. ବାଲାସୁବ୍ରମଣ୍ୟମ ।

ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କର ରାୟ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା

ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି କେ. ରାମସ୍ୱାମୀ, ଅନୁମତି ପ୍ରଦାନ କରାଗଲା ।

ଦେୱାନୀ ଅପିଲ ସଂଖ୍ୟା 4415/96 (@SLP (C) ସଂଖ୍ୟା 13653/94)

ଅପିଲକାରୀଙ୍କୁ 1975 ମସିହା ଜାନୁଆରୀ 21 ତାରିଖରେ ଆନ୍ଧ୍ରପ୍ରଦେଶ ରାଜ୍ୟର ପ୍ରକାଶମ୍ ଜିଲ୍ଲାର ରାଜସ୍ୱ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନରେ L.D.C. ଭାବେ ନିଯୁକ୍ତି ଦିଆଯାଇଥିଲା । ତାଙ୍କୁ 1982 ମସିହାରେ U.D.C. (ବରିଷ୍ଠ ସହାୟକ) ଭାବେ ପଦୋନ୍ନତି ଦିଆଯାଇଥିଲା ଏବଂ ଜଣେ ଉପ ତହସିଲଦାର ଭାବେ 1984 ମସିହା ଜୁନ୍ 20 ତାରିଖରେ ନିଯୁକ୍ତି ଦିଆଯାଇଥିଲା । ନିୟମିତ ପଦୋନ୍ନତି ପାଇଁ ଜୁଲାଇ 1,1983 ରୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହୋଇଥିବା କ୍ରମ ତାଲିକା 1983-84 ବର୍ଷ ପାଇଁ ଉଠା ଯିବାର ଥିଲା । ସେହି ସମୟରେ ତାଙ୍କର ମୋଟ ଆଠ ବର୍ଷର ସେବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଏକ ବର୍ଷ ଏବଂ ତିନି ମାସ କମ୍ ଥିଲା; ଏବଂ ଉପ ତହସିଲଦାର ଭାବରେ ନିୟମିତ ପଦୋନ୍ନତି ପାଇଁ ବରିଷ୍ଠ ସହାୟକ ଭାବରେ ଦୁଇ ବର୍ଷର ଅବଧି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ପାଞ୍ଚ ମାସର ସମୟ କମ୍ ଥିଲା । ବର୍ଷ 1986-87 ପାଇଁ ପଦୋନ୍ନତି ବିଚାର ପାଇଁ ତାଙ୍କ ନାମ ସୁପାରିଶ କରାଯାଇଥିଲା । ଅଗଷ୍ଟ 1990 ରେ ସେ ସରକାରଙ୍କୁ ଏକ ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ କରିଥିଲେ ଯେ ତାଙ୍କୁ 1983-84 ବର୍ଷ ପାଇଁ ତାଲିକାଭୁକ୍ତ କରିବା ପାଇଁ ଏପି ରାଜସ୍ୱ ଅଧୀନସ୍ଥ ସେବା ନିୟମ (ସଂକ୍ଷେପରେ, 'ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ନିୟମ') ର ନିୟମ 8 (ii) କୁ କୋହଳ କରିବାକୁ । ଜିଲ୍ଲାପାଳ ଏବଂ ଜମି ରାଜସ୍ୱ ଆୟୁକ୍ତ ଏହି କୋହଳ ପାଇଁ ସୁପାରିଶ କରିଥିଲେ । ଆନ୍ଧ୍ରପ୍ରଦେଶ ରାଜ୍ୟ ଅଧସ୍ତନ ସେବା ନିୟମାବଳୀ (ସଂକ୍ଷେପରେ 'ସାଧାରଣ ନିୟମାବଳୀ')ର ନିୟମ 47 ଅନୁଯାୟୀ ପ୍ରଦତ୍ତ କ୍ଷମତାର ପ୍ରୟୋଗ କରି, ରାଜସ୍ୱ (SER. III) ବିଭାଗର G.O.M.S. 792 (ତାରିଖ 28.7.92) ମାଧ୍ୟମରେ ସରକାର ଆବଶ୍ୟକୀୟ ସେବା ଅବଧିରେ ଥିବା ଅଭାବକୁ କୋହଳ କରିବା ସହ 1 ଡିସେମ୍ବର 1992 ର ଆଦେଶ ବଳରେ ତାଙ୍କୁ 1987-88 ବଦଳରେ 1983-84 ବର୍ଷ

ପାଇଁ ତାଲିକାଭୁକ୍ତ କରିଥିଲେ ଏବଂ ତଦନୁଯାୟୀ ତାଙ୍କୁ ନିୟମିତ ଭିତ୍ତିରେ ପଦୋନ୍ନତି ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା । ଉତ୍ତରଦାତାମାନେ ବର୍ଷ 1983-84 ପାଇଁ ତାଙ୍କୁ ଦିଆଯାଇଥିବା କୋହଳକୁ ଆପତ୍ତି କରିବାକୁ ଆସିଥିଲେ । ଯେତେବେଳେ O.A. ଚୂଡ଼ାନ୍ତ ଶୁଣାଣି ପାଇଁ ଉପସ୍ଥାପିତ ହେଲା, ଦୁଇଜଣିଆ ବିଚାରପତିଙ୍କ ବିଚାରପୀଠ ଅକ୍ଟୋବର 1993 ର ନିଜ ଆଦେଶରେ ଏହା ସ୍ପଷ୍ଟ କରିଥିଲେ ଯେ 'ସାଧାରଣ ନିୟମାବଳୀ'ର ନିୟମ 22 ଏବଂ 'ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ନିୟମାବଳୀ'ର ନିୟମ 6 ର ମିଳିତ ପ୍ରୟୋଗ ଦ୍ୱାରା ବଦଳି କିମ୍ବା ପଦୋନ୍ନତି ମାଧ୍ୟମରେ ନିଯୁକ୍ତିର ବ୍ୟବସ୍ଥା ରହିଛି । ଏଥିସହ, ଆଗକୁ ନେବା ବା ପରବର୍ତ୍ତୀ ପର୍ଯ୍ୟାୟକୁ ସ୍ଥାନାନ୍ତରିତ ହୋଇଥିବା ଖାଲି ପଦବୀ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଅନୁସୂଚିତ ଜାତି ଓ ଅନୁସୂଚିତ ଜନଜାତି ପାଇଁ ସଂରକ୍ଷଣ ବ୍ୟବସ୍ଥା ନିୟମ 22 ଅନୁଯାୟୀ ବୈଧ ହୋଇଥିବାରୁ, ଅପିଲକାରୀ ଉପ ତହସିଲଦାର ଭାବେ ପଦୋନ୍ନତି ପାଇବାକୁ ଯୋଗ୍ୟ ଥିଲେ । ତଥାପି, 'ଆଗକୁ ନେବା' ପଦବୀ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସାଧାରଣ ନିୟମାବଳୀର ନିୟମ 22 ର ପ୍ରୟୋଗ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ପରସ୍ପର ବିରୋଧୀ ନିଷ୍ପତ୍ତି ରହିଥିବା ଜଣାପଡ଼ିବାରୁ, ଏହି ମାମଲାକୁ ପୂର୍ଣ୍ଣ ବିଚାରପୀଠ ନିକଟକୁ ବିଚାରାର୍ଥେ ପ୍ରେରଣ କରାଯାଇଥିଲା । ଏପ୍ରିଲ୍ 7,1994 ତାରିଖର ଆକ୍ଷେପିତ ଆଦେଶରେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ବିଚାରପୀଠ ସଂଖ୍ୟାଗରିଷ୍ଠତା ଦ୍ୱାରା ରାୟ ଦେଇଛନ୍ତି ଯେ ସାଧାରଣ ନିୟମର ନିୟମ 22 ପଦୋନ୍ନତି କିମ୍ବା ସ୍ଥାନାନ୍ତର ଦ୍ୱାରା ନିଯୁକ୍ତି ପାଇଁ ପଦବୀଗୁଡ଼ିକୁ ଆଗକୁ ନେବା ପାଇଁ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ନୁହେଁ । ସାଧାରଣ ନିୟମର ନିୟମ 47 ଅନୁଯାୟୀ ପିଛିଲା ଭାବରେ-ସମ୍ଭାବ୍ୟ କୋହଳ ବେଆଇନ କାରଣ ପିଛିଲା ଭାବରେ-ସମ୍ଭାବ୍ୟ ପିଛିଲା ପ୍ରଭାବ ଦିଆଯାଇପାରିବ ନାହିଁ । ତଦନୁସାରେ, ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ O.A. କୁ ଖାରଜ କରିଦେଲେ । ତେଣୁ ବିଶେଷ ଅନୁମତି ଦ୍ୱାରା ଏହି ଅପିଲ ।

ଅପିଲକାରୀଙ୍କ ଓକିଲ ଶ୍ରୀ ଏ. ସୁବ୍ବା ରାଓ ଯୁକ୍ତି ବାଢ଼ିଥିଲେ ଯେ ବିଶେଷ ନିୟମର ନିୟମ 6 ସହିତ ପଠାଯାଇଥିବା ସାଧାରଣ ନିୟମର ନିୟମ 22 ରାଜ୍ୟକୁ ଅନୁସୂଚିତ ଜାତି ଏବଂ ଅନୁସୂଚିତ ଜନଜାତିର ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କୁ କେବଳ ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ନିଯୁକ୍ତି ପାଇଁ ନୁହେଁ ବରଂ ପଦୋନ୍ନତି କିମ୍ବା ସ୍ଥାନାନ୍ତର ଦ୍ୱାରା ନିଯୁକ୍ତି ପାଇଁ ମଧ୍ୟ ସଂରକ୍ଷଣ ନିୟମ ପ୍ରୟୋଗ ଦ୍ୱାରା ଏକ ପଦବୀ କିମ୍ବା ପଦବୀରେ ନିଯୁକ୍ତି ଦେବା ପାଇଁ କ୍ଷମତା ପ୍ରଦାନ କରିଥାଏ । ଆଗକୁ ନେବାର ପ୍ରଶ୍ନ କେବଳ ସେତେବେଳେ ଉଠିଥାଏ ଯେତେବେଳେ ଅନୁସୂଚିତ ଜାତି ଏବଂ ଅନୁସୂଚିତ ଜନଜାତିର ପ୍ରାର୍ଥୀମାନେ ସେବା କିମ୍ବା ପଦବୀ ବର୍ଗରେ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ ପାଇବେ ନାହିଁ । ନିୟମ 47 ଅନୁଯାୟୀ କୋହଳ ସର୍ବଦା ପିଛିଲାକାଳୀନ ହେବ କାରଣ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରିବା ପୂର୍ବରୁ ନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ପାଳନ କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ । ଫଳସ୍ୱରୂପ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ବିଚାରପୀଠର ମତ

ଆଇନ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଠିକ୍ ନୁହେଁ, ଯେତେବେଳେ କି ବିଚାରପୀଠ ସଂରକ୍ଷଣର ନିୟମକୁ ସଠିକ୍ ଭାବରେ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରିଥିଲେ ।

ରାଜ୍ୟ ତରଫରୁ ହାଜର ବିଜ୍ଞ ବରିଷ୍ଠ ଓକିଲ ସୁଶ୍ରୀ କେ. ଅମରେଶ୍ୱରୀ ଅପିଲକାରୀଙ୍କ ଆଭିମୁଖ୍ୟକୁ ସମର୍ଥନ କରିଥିଲେ । ପ୍ରତିଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱିତା କରୁଥିବା ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ତରଫରୁ ହାଜର ବିଦ୍ୱାନ ବରିଷ୍ଠ ଅଧିବକ୍ତା ଶ୍ରୀ ପି. ପି. ରାଓ ଯୁକ୍ତି ଦର୍ଶାଇଥିଲେ ଯେ ଯଦିଓ ସାଧାରଣ ନିୟମର ନିୟମ 22 ଅନୁଯାୟୀ ବିବେଚିତ ସଂରକ୍ଷଣ ନିୟମ ପଦୋନ୍ନତି କିମ୍ବା ସ୍ଥାନାନ୍ତର ଦ୍ୱାରା ନିଯୁକ୍ତି ପାଇଁ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ହେବ, ନିୟମ 47 ଅନୁଯାୟୀ କୋହଳ କ୍ଷମତାର ପ୍ରୟୋଗ ଆଇନତଃ ମନ୍ଦ । ବିଜ୍ଞ ଓକିଲଙ୍କ ଅନୁଯାୟୀ, ନିୟମ 47 ରେ ପରିକଳ୍ପିତ କୌଣସି ଅନ୍ୟାୟ କିମ୍ବା ଅସମାନତା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଇ ନାହିଁ; ଏହାର ସୁବିଧା କେବଳ ଏକ ବର୍ଗ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ସାଧାରଣ କୋହଳ ଦ୍ୱାରା ଦିଆଯିବା ଉଚିତ ଯାହା ସେହି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ବିଚାର କରାଯାଏ କିନ୍ତୁ ଏକ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ମାମଲାରେ ନୁହେଁ । ଅପିଲକାରୀ ଏପରି କୌଣସି ଅନ୍ୟାୟ ବିଷୟରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରିନାହାଁନ୍ତି । ତାଙ୍କର ଏକମାତ୍ର ଯୁକ୍ତି ହେଉଛି ଯେ କୋହଳ ଦିଆଯାଉ ଏବଂ ତାଙ୍କୁ କୋହଳ ପାଇଁ ଯୋଗ୍ୟ କରାଯାଇପାରିବ ଯାହା ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ମାମଲାରେ ଦିଆଯାଇପାରିବ ନାହିଁ । ସେବାର ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ଅବଧି ପୂରଣ କରିବା ହେଉଛି ସେବାର ଏକ ସର୍ତ୍ତ ଯାହାକୁ କୋହଳ କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ । ନିୟମ 47କୁ କୋହଳ କରି ଜଣେ ଅଯୋଗ୍ୟ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ଯୋଗ୍ୟ କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ । ନିୟମ 47 ଅନୁଯାୟୀ କ୍ଷମତା ପ୍ରୟୋଗ କରିବା ପୂର୍ବରୁ ପ୍ରଭାବିତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ କୌଣସି ନୋଟିସ୍ ଦିଆଯାଇ ନଥିଲା । ନିୟମ କୋହଳ କରିବାର କ୍ଷମତା ପ୍ରୟୋଗ ଦ୍ୱାରା, ଅପିଲକାରୀଙ୍କୁ ସେହି ବର୍ଗର ଅନ୍ୟ କେତେକ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ତୁଳନାରେ 'ବରିଷ୍ଠ ସହାୟକ' ଭାବେ ବରିଷ୍ଠତା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଛି; ଫଳସ୍ୱରୂପ, 'ଉପ ତହସିଲଦାର' ପଦରେ ପଦୋନ୍ନତି ପାଇବା କ୍ଷେତ୍ରରେ ସେ ବରିଷ୍ଠ U.D.C. ମାନଙ୍କ ଠାରୁ ଆଗୁଆ ସ୍ଥାନ ହାସଲ କରିପାରିଛନ୍ତି । ନିୟମ 47 ଅନୁଯାୟୀ କ୍ଷମତା ପ୍ରୟୋଗ ଦ୍ୱାରା ସେମାନଙ୍କର ବୈଧ ଆଶା ଏବଂ ଆଶା ବିଚଳିତ ହୋଇପାରିବ ନାହିଁ । ସରକାର ଅତିକମ୍ ରେ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଅପିଲକାରୀଙ୍କୁ ଏକ ଶ୍ରେଣୀର ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ପ୍ରତି ହେବାକୁ ଥିବା ଅନ୍ୟାୟ ଏବଂ ଅସମାନତା ବିଷୟରେ କୌଣସି ସୂଚନା ଦେଇନଥିଲେ । ଯଦିଓ ନିୟମ 47 ବୈଧ ହୋଇପାରେ, ଆଇନର ତ୍ରୁଟି ଦ୍ୱାରା କ୍ଷମତାର ପ୍ରୟୋଗ ବ୍ୟର୍ଥ ହୋଇଥାଏ । ସେହି ଆଧାରରେ, ସେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ବିଚାରପୀଠର ରାୟକୁ ସମର୍ଥନ କରିବାକୁ ଚାହୁଁଛନ୍ତି ।

ସମ୍ପୃକ୍ତ ବିବାଦ ଉପରେ ଆମର ଉଦ୍ବେଗଜନକ ବିଚାରକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି, ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠୁଛି; ପଦୋନ୍ନତି କିମ୍ବା ସ୍ଥାନାନ୍ତର ଦ୍ୱାରା ନିଯୁକ୍ତି ପାଇଁ ନିୟମ 22 (ii) (e) ରୁ (g) ଲାଗୁ ହେବ କି? ଏହି

ପ୍ରସଙ୍ଗଟି ଆଉ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନହୋଇଥିବା ପ୍ରସଙ୍ଗ ହେଇ ନାହିଁ । ବାଣିଜ୍ୟିକ କର ଆୟୁକ୍ତ, ଆନ୍ଧ୍ରପ୍ରଦେଶ ଏବଂ ଅନ୍ୟଜଣେ ବନାମ ଜି. ସେତୁମାଧବ ରାଓ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ, (1996) 1 ମାନକ 721 ରେ ଏକ ରାୟରେ ସାଧାରଣ ନିୟମର ନିୟମ 22 କୁ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରି ଏହି ଅଦାଲତ କହିଛନ୍ତି ଯେ ଆନ୍ଧ୍ରପ୍ରଦେଶ ବାଣିଜ୍ୟିକ କର ଅଧୀନସ୍ଥ ସେବା ନିୟମର ନିୟମ 5 ଉପରୋକ୍ତ ସେବାରେ ନିଯୁକ୍ତି ପାଇଁ ସାଧାରଣ ନିୟମର ନିୟମ 22 ର ପ୍ରୟୋଗକୁ ପରିକଳ୍ପନା କରିଛି । ଦୁଇଟି ବ୍ୟବସ୍ଥାର ମିଳିତ ପଠନରେ ଦର୍ଶାଯାଇଛି ଯେ ନିଯୁକ୍ତି ବର୍ଷରେ ଆଗକୁ ନିଆଯାଇଥିବା ଖାଲି ସ୍ଥାନ ଏବଂ ବର୍ତ୍ତମାନର ସଂରକ୍ଷିତ ଖାଲି ସ୍ଥାନ ଉପଯୋଗ ଯଥାସ୍ଥିତି ସ୍ତର କିମ୍ବା ପଦବୀ, ବର୍ଗ କିମ୍ବା ସେବାର ଶ୍ରେଣୀର ମୋଟ ସଂଖ୍ୟାରେ ଅନୁସୂଚିତ ଜାତି ଏବଂ ଅନୁସୂଚିତ ଜନଜାତିର ସାମଗ୍ରିକ ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ ଅନୁସୂଚିତ ଜାତି ପାଇଁ 16 ପ୍ରତିଶତ ଏବଂ ଅନୁସୂଚିତ ଜନଜାତି ପାଇଁ 7 ପ୍ରତିଶତ ସଂରକ୍ଷଣର ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ପ୍ରତିଶତରେ ପହଞ୍ଚି ନାହିଁ । ଜୁନ୍ 17,1995ରୁ ସମ୍ବିଧାନ (77ତମ ସଂଶୋଧନ) ଅଧିନିୟମ, 1995 ଦ୍ୱାରା ପ୍ରବର୍ତ୍ତିତ ସମ୍ବିଧାନର ଅନୁଚ୍ଛେଦ 16 (4A) ର କାର୍ଯ୍ୟକାରିତା ଦ୍ୱାରା, ପଦୋନ୍ନତି କ୍ଷେତ୍ରରେ ସଂରକ୍ଷଣ ନୀତି ଲାଗୁ ହେବ ଯେଉଁଠାରେ ଅନୁସୂଚିତ ଜାତି ଏବଂ ଅନୁସୂଚିତ ଜନଜାତି ରାଜ୍ୟ ଅଧୀନରେ ଥିବା ଶ୍ରେଣୀ କିମ୍ବା ସେବାର ଶ୍ରେଣୀରେ ପଦୋନ୍ନତି ପଦବୀରେ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ କରନ୍ତି ନାହିଁ । ଅନୁସୂଚିତ ଜାତି ଏବଂ ଅନୁସୂଚିତ ଜନଜାତିଙ୍କୁ ସମାନ ସୁଯୋଗ ପ୍ରଦାନ କରିବା ପାଇଁ ପଦୋନ୍ନତି ଦ୍ୱାରା ସଂରକ୍ଷଣର ନିୟମ ଧାରା 14 ଏବଂ 16 (1) ଏବଂ (4) ସହିତ ସୁସଂଗତ । ସାଧାରଣ ନିୟମର ନିୟମ 22 (2) ପଦୋନ୍ନତି କିମ୍ବା ସ୍ଥାନାନ୍ତର ଦ୍ୱାରା ନିଯୁକ୍ତିକୁ ଏହାର ପରିସର ମଧ୍ୟରେ ଆଣିବା ପାଇଁ ଯଥେଷ୍ଟ ବ୍ୟାପକ ଅଟେ । ଆଗକୁ ନେବାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ହେଉଛି ଯେତେବେଳେ ପଦୋନ୍ନତି ଦ୍ୱାରା ନିଯୁକ୍ତି ପାଇଁ ଯୋଗ୍ୟ ଏବଂ ଯୋଗ୍ୟ ବ୍ୟକ୍ତି ଉପଲବ୍ଧ ନଥିଲେ ପଦବୀଗୁଡିକର ବିଲୋପକୁ ଏଡ଼ାଇବା । ଏହା ସ୍ଥିରୀକୃତ ଆଇନ ଯେ ନିଯୁକ୍ତି ତିନୋଟି ମାଧ୍ୟମକୁ ନେଇ ଗଠିତ ଯାହା ସିଧାସଳଖ ନିଯୁକ୍ତି, ପଦୋନ୍ନତି ଏବଂ ସ୍ଥାନାନ୍ତର ଦ୍ୱାରା ସାଧାରଣ ନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରାଯାଇଛି ।

ତେଣୁ ପୂର୍ଣ୍ଣ ବିଚାରପୀଠଙ୍କ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ, ଯେ ସାଧାରଣ ନିୟମର ନିୟମ 22 ପଦୋନ୍ନତି କିମ୍ବା ସ୍ଥାନାନ୍ତର ଦ୍ୱାରା ନିଯୁକ୍ତି ପାଇଁ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ନୁହେଁ, ନିୟମ 22 (ii) ସହିତ ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ଅସଙ୍ଗତ ଯାହା "ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ନିଯୁକ୍ତି ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ ନିଯୁକ୍ତି" ର ପରିକଳ୍ପନା କରେ । ତେଣୁ, ଆମେ ବିଶ୍ୱାସ କରୁ ଯେ ପଦୋନ୍ନତି ଦ୍ୱାରା କିମ୍ବା ସ୍ଥାନାନ୍ତର ଦ୍ୱାରା ନିଯୁକ୍ତି ଉପ ତହସିଲଦାର ପଦବୀରେ ଖାଲିଥିବା ପଦବୀକୁ ଆଗକୁ ନେବା ପାଇଁ ଉପଲବ୍ଧ ଅଛି । ତେଣୁ ଶ୍ରୀ ରାଓ ଦୁଇଜଣିଆ ବିଚାରପତିଙ୍କ ବିଚାରପୀଠ ନିର୍ଣ୍ଣୟର ସଠିକତାକୁ ସଠିକ୍ ଭାବରେ ଅବଗତ ହୋଇନାହାନ୍ତି ।

ତେବେ ପ୍ରଶ୍ନ ହେଉଛି ସାଧାରଣ ନିୟମର ନିୟମ 47 ଅନୁଯାୟୀ କ୍ଷମତା ପ୍ରୟୋଗ କରିବାରେ ସରକାର ନ୍ୟାୟସଙ୍ଗତ ଥିଲେ କି?ଏହି ପ୍ରସଙ୍ଗ ମଧ୍ୟ ଆଉ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନହୋଇଥିବା ପ୍ରସଙ୍ଗ ହେଇ ନାହିଁ ।ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ଆନ୍ଧ୍ର ପ୍ରଦେଶ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ ବନାମ ଶ୍ରୀ ଡି. ଜନାର୍ଦ୍ଦନ ରାଓ ଏବଂ ଅନ୍ୟଜଣେ , [1977] 1 SCR 702 ମାମଲାରେ ନିୟମ 47ର ପରିସରକୁ ବିଚାର କରିଥିଲେ । ପୃଷ୍ଠା 706 ରେ ନିୟମ 47 ବାହାର କରିବା ପରେ, ଏହି ଅଦାଲତ ରାୟ ଦେଇଥିଲେ ଯେ :

> " ଏହି ଅପିଲରେ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେବାକୁ ଥିବା ପ୍ରକୃତ ପ୍ରଶ୍ନ ହେଉଛି ନିୟମ 47 ପିଛିଲା ପ୍ରଭାବ ସହିତ କୌଣସି ନିୟମକୁ କୋହଳ କରିବାକୁ ଅନୁମତି ଦିଏ କି? ଏହି ଦିଗ ଉପରେ ବିଚାର କରିବା ପୂର୍ବରୁ, ଅପିଲକାରୀଙ୍କ ତରଫରୁ ଉଠାଯାଇଥିବା ଏକ ଛୋଟ ପ୍ରସଙ୍ଗକୁ ଫଏସଲା କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ଯେ ଆକ୍ଷେପିତ ଆଦେଶ ପ୍ରକୃତରେ ପିଛିଲାକାଳୀନ ନୁହେଁ ବରଂ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେବାର ସମ୍ଭାବନା ଥିଲା କାରଣ ଆଦେଶ ତାରିଖଠାରୁ ହିଁ ବିଭିନ୍ନ ବର୍ଷ ପାଇଁ କ୍ରମ ତାଲିକାରେ ଉକ୍ତ 63 ଜଣ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ନାମ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରାଯାଇଥିଲା । ଜୁନ୍ 30,1971 ରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ଆଦେଶରେ 1965,1966,1968 ଏବଂ 1969 ବର୍ଷ ପାଇଁ ପ୍ୟାନେଲ୍ ଗୁଡ଼ିକୁ ବୈଧ କରିବା ପାଇଁ ଏହି କର୍ମଚାରୀଙ୍କ କ୍ଷେତ୍ରରେ ବିଶେଷ ନିୟମର ନିୟମ 49 (a) କୁ କୋହଳ କରାଯାଇଥିଲା । ଆକ୍ଷେପିତ ଆଦେଶ ଏହିପରି କ୍ରମ ତାଲିକାରେ ନାମ ଅନ୍ତର୍ଭୂକ୍ତକୁ ନିୟମିତ କରିଥିଲା ଯାହା ଆଦେଶ ହେବାର ବହୁ ପୂର୍ବରୁ କରାଯାଇଥିଲା । ତେଣୁ, ଏହି ଆଦେଶ ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ପୂର୍ବବର୍ତ୍ତୀ ଏବଂ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେବାର ସମ୍ଭାବନା ନାହିଁ ।
>
> ଆନ୍ଧ୍ର ପ୍ରଦେଶ ରାଜ୍ୟ ଏବଂ ଅଧୀନସ୍ଥ ସେବା ନିୟମର ନିୟମ 47 ରାଜ୍ୟପାଳଙ୍କୁ ସାଧାରଣ ନିୟମର କଠୋରତାକୁ ଏପରି ଢ଼ଳିବାକୁ କ୍ଷମତା ପ୍ରଦାନ କରେ ଯାହା ତାଙ୍କୁ ନ୍ୟାୟସଙ୍ଗତ ଏବଂ ନିରପେକ୍ଷ ମନେ ହୋଇପାରେ । ରାଜ୍ୟପାଳଙ୍କୁ ବ୍ୟାପକ କ୍ଷମତା ପ୍ରଦାନ କରୁଥିବା ନିୟମ 47 ଯେ ଏକ ଅନନ୍ୟ ବ୍ୟବସ୍ଥା ନୁହେଁ, ତାହା ଦର୍ଶାଇବା ପାଇଁ ଅପିଲକାରୀଙ୍କ ଓକିଲ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସେବା ନିୟମାବଳୀରେ ଥିବା ସମାନ ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକର ଉଦାହରଣ ଦେଇଥିଲେ; ଯେପରିକି 'ରାଜ୍ୟ ସେବା ସଚିବ (ଡାକ୍ତରୀ ଉପସ୍ଥାପନା) ନିୟମ,1938'ର ନିୟମ 13, 'ଭାରତୀୟ ଆରକ୍ଷୀ ସେବା (ଦରମା) ନିୟମ,1954'ର ନିୟମ 10 ଏବଂ 'ଭାରତୀୟ ଅରଣ୍ୟ ସେବା (ପ୍ରତିଯୋଗିତାମୂଳକ ପରୀକ୍ଷା ଦ୍ୱାରା ନିଯୁକ୍ତି) ନିୟନ୍ତ୍ରଣ, 1967'ର ନିୟମ 10(b) ସର୍ତ୍ତମୂଳକ ବ୍ୟବସ୍ଥା ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ, ନିୟମ 47

ଅଧୀନସ୍ଥ କ୍ଷମତାର ପ୍ରୟୋଗ ନ୍ୟାୟ ଓ ସମାନତାର ସ୍ୱାର୍ଥ ଦୃଷ୍ଟିରୁ କରାଯିବା ଆବଶ୍ୟକ । ନ୍ୟାୟର ବିଫଳତା ଥିବା ଏକ ମାମଲା ପ୍ରତି ସରକାରଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟି ଆକର୍ଷଣ କରାଯିବା ପରେ ନିୟମ 47 ଅନୁଯାୟୀ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରିବାର ସୁଯୋଗ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇପାରେ ବୋଲି ଦେଖିବା କଷ୍ଟକର ନୁହେଁ । ଏପରି କ୍ଷେତ୍ରରେ ନ୍ୟାୟ କେବଳ ପିଛିଲା ପ୍ରଭାବ ସହିତ ନିୟମ 47 ଅନୁଯାୟୀ କ୍ଷମତାର ପ୍ରୟୋଗ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇପାରିବ, ନଚେତ୍ ନିୟମର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଏବଂ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ମୁଖ୍ୟତଃ ବ୍ୟର୍ଥ ହେବ ।

ଏଥିରୁ ଦେଖାଯାଇପାରେ ଯେ, ନ୍ୟାୟ ଓ ସମାନତାର ସ୍ୱାର୍ଥ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଯାହା ଉଚିତ୍ ଓ ନ୍ୟାୟସଙ୍ଗତ ମନେହେବ, ସେହି ଅନୁଯାୟୀ ସାଧାରଣ ନିୟମାବଳୀର କଠୋରତାକୁ କୋହଳ କରିବା ପାଇଁ ରାଜ୍ୟପାଳଙ୍କୁ କ୍ଷମତା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଛି । ନ୍ୟାୟ କେବଳ ପିଛିଲା ଭାବରେ କ୍ଷମତାର ପ୍ରୟୋଗ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇପାରିବ । ଅନ୍ୟଥା, ନିୟମ 47 ର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଏବଂ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ମୁଖ୍ୟତଃ ବ୍ୟର୍ଥ ହେବ । ତେଣୁ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣର ପୂର୍ଣ୍ଣ ବିଚାରପୀଠଙ୍କ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଯେ ନିୟମ 47 କୁ ପିଛିଲା ଭାବରେ ପ୍ରୟୋଗ କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ, ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ବେଆଇନ ।

ପରବର୍ତ୍ତୀ ପ୍ରଶ୍ନ ହେଉଛି; ସରକାର ନ୍ୟାୟ କିମ୍ବା ନିରପେକ୍ଷତାର ପ୍ରକୃତ ପ୍ରସଙ୍ଗକୁ ନିଜ ସମ୍ମୁଖରେ ଉପସ୍ଥାପନ କରିଥିଲେ କି? ଏହା ସତ୍ୟ ଯେ ଏହି ଆଦେଶ ପଢ଼ିବା ଦ୍ୱାରା ସରକାର ସେହି ଦୃଷ୍ଟିକୋଣରୁ ବିଚଳିତ ହୋଇଥିବା ପରି ମନେ ହେଉନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ମାମଲାର ଉପଲବ୍ଧ ତଥ୍ୟ ଦ୍ୱାରା ଏହି ଉପସଂହାରକୁ ସମର୍ଥନ କରାଯାଇପାରିବ । ଏହା ଦେଖିବାକୁ ମିଳିଛି ଯେ ନିୟମ 22 (2) (g) ଅନୁଯାୟୀ, ସଂରକ୍ଷିତ ଅସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ କାମ ଖାଲିଥିବା ପଦବୀକୁ ତିନି ବର୍ଷ ପାଇଁ ଆଗକୁ ନିଆଯାଇପାରିବ ଏବଂ ଯେତେବେଳେ ତୃତୀୟ ବର୍ଷ ଶେଷରେ ଖାଲିଥିବା ପଦବୀ ପୂରଣ ହୋଇପାରିବ ନାହିଁ, ସେତେବେଳେ ସରକାରଙ୍କୁ ବିଚାର କରିବାକୁ ପଡିବ ଯେ ଅସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ କାମ ଖାଲି ଥିବା ସାଧାରଣ ପ୍ରାର୍ଥୀଙ୍କ ପାଇଁ ଏହି ଖାଲିଥିବା ପଦବୀକୁ ଖୋଲାଯିବ କି ନାହିଁ । ଯୋଗ୍ୟ ପ୍ରାର୍ଥୀଙ୍କ ଅନୁପଲବ୍ଧତା ହେତୁ ସରକାର ଖାଲି ସ୍ଥାନ ଗୁଡ଼ିକର ସଂରକ୍ଷଣର ଆଶ୍ରୟ ନେବା ପରିବର୍ତ୍ତେ,ବିଶେଷ ନିୟମର ନିୟମ ୫ (ଏ) (ii) ର କଠୋରତାକୁ କୋହଳ କରିଥିବା ପରି ମନେହୁଏ, ଯେଉଁଥିରେ ପ୍ରାର୍ଥୀଙ୍କୁ ସର୍ବନିମ୍ନ ଆଠ ବର୍ଷର ମୋଟ ସେବା ଏବଂ ଜଣେ ବରିଷ୍ଠ ସହାୟକ ଭାବରେ ସର୍ବନିମ୍ନ ଦୁଇ ବର୍ଷର ସେବା ଦେବାକୁ ପଡିବ । ବିଶେଷ ନିୟମର ନିୟମ ୫ (a) (ii) ରେ ସୂଚିତ ସଂଲଗ୍ନ ନିମ୍ନଲିଖିତ ପ୍ରଭାବ ପାଇଁ ଅଟେ :

" ନିମ୍ନ ବିଭାଗ କିରାଣୀ ବର୍ଗ ଠାରୁ ନିମ୍ନତର ପଦବୀରେ ଆଠ ବର୍ଷରୁ କମ୍ ସମୟ (ନିମ୍ନ ଖଣ୍ଡ (iii) ରେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ରାଜସ୍ୱ ନିରୀକ୍ଷକ ଭାବରେ ସେବା ସମେତ) କାର୍ଯ୍ୟ କରିଥିବା ଆବଶ୍ୟକ, ଯେଉଁଥିରୁ ଦୁଇ ବର୍ଷ ଉଚ୍ଚ ବିଭାଗ କିରାଣୀ ପଦବୀରେ ରହିବା ଉଚିତ୍ ।

ଉଲ୍ଲେଖଥାଉକି, ଜିଲ୍ଲା ରାଜସ୍ୱ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟ କୌଣସି ବିଭାଗ, କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ କିମ୍ବା ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର କର୍ତ୍ତବ୍ୟର ଜଣେ ସଦସ୍ୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ଉଚ୍ଚ ବିଭାଗ ସେବା, ନିୟମିତ ବିଭାଗରେ ଉଚ୍ଚ ବିଭାଗ କିରାଣୀ ଭାବରେ ଗଣନା କରାଯିବା ଉଚିତ, କିନ୍ତୁ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ସ୍ଥାନରେ ଉଚ୍ଚ ବିଭାଗ କିରାଣୀ ଭାବରେ ନିଯୁକ୍ତି ପାଇଁ ଗଣନା କରାଯିବ ।

ଏହି ମାମଲାରେ, ଅପିଲକାରୀ ଜଣେ ବରିଷ୍ଠ ସହାୟକ ଭାବେ ଦୁଇ ବର୍ଷ ଏବଂ ରାଜସ୍ୱ ବିଭାଗରେ ମୋଟ ଆଠ ବର୍ଷର ସେବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଏକ ବର୍ଷ ପାଞ୍ଚ ମାସ ପାଇଁ ପାଞ୍ଚ ମାସର ଚାକିରିରୁ ବଞ୍ଚିତ ହୋଇଥିଲେ । ଅନୁସୂଚିତ ଜାତି/ଅନୁସୂଚିତ ଜନଜାତି ପ୍ରାର୍ଥୀଙ୍କ ଅନୁପଲବ୍ଧତା କାରଣରୁ ସଂରକ୍ଷିତ ପଦବୀଗୁଡ଼ିକର ବିପୁଳ ଅସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ କାମକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି, ସରକାର ସଂଲଗ୍ନ ସହିତ ପଠିତ ନିୟମ ୪ (ii) ଅନୁଯାୟୀ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ସେବା ଅବଧିକୁ କୋହଳ କରି ଅପିଲକାରୀ ପ୍ରତି ହେଉଥିବା ଅନ୍ୟାୟକୁ ଦୂର କରିବାକୁ ଚାହୁଁଥିବା ପରି ମନେହୁଏ । ଏହା ବିବାଦରେ ନାହିଁ ଯେ ଅପିଲକାରୀ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ସମସ୍ତ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ପରୀକ୍ଷାରେ ଉତ୍ତୀର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଥିଲେ । ଏକମାତ୍ର ଅଯୋଗ୍ୟତା ଥିଲା ଆବଶ୍ୟକ ସେବା ଅବଧି ସମାପ୍ତ କରିବା ସମ୍ବନ୍ଧରେ । ଏହା ଏକ ସ୍ଥିରୀକୃତ ଆଇନ ଯେ ସରକାର ମୌଳିକ ଯୋଗ୍ୟତା ଗୁଡ଼ିକୁ କୋହଳ କରିପାରିବେ ନାହିଁ, କିନ୍ତୁ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସେମାନେ, ଏକ ଉପଯୁକ୍ତ କ୍ଷେତ୍ରରେ, ସେବାର ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ଗୁଡ଼ିକୁ କୋହଳ କରିପାରିବେ । ଏହା ଦେଖାଯାଏ ଯେ ଅପିଲକାରୀ ସମସ୍ତ ପରୀକ୍ଷାରେ ଉତ୍ତୀର୍ଣ୍ଣ ହେବା ପରେ, ତାଙ୍କୁ ମୋଟ ଆଠ ବର୍ଷର ସେବା ଏବଂ ବରିଷ୍ଠ ସହାୟକ ଭାବରେ ସର୍ବନିମ୍ନ ଦୁଇ ବର୍ଷର ସେବା ସର୍ତ୍ତ ପୂରଣ କରିବାକୁ ପଡିବ । ତେଣୁ, ଶ୍ରୀ ପି. ପି. ରାଓଙ୍କ କହିବା ଅନୁସାରେ, ଏକ ସାମ୍ବିଧାନିକ ଦାୟିତ୍ୱ ଥିବା ଅସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ କାମ ପଦବୀଗୁଡ଼ିକୁ ପୂରଣ କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ, ସରକାର ନିୟମ 47 ଅନୁଯାୟୀ ଆବଶ୍ୟକ କାର୍ଯ୍ୟକାଳର ଅଭାବକୁ କ୍ଷମା କରି କ୍ଷମତା ପ୍ରୟୋଗ କରିଥିବା ପରି ମନେହୁଏ, ଯଦିଓ ସେହି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ କୌଣସି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ତଥ୍ୟ ଲିପିବଦ୍ଧ କରାଯାଇ ନଥିଲା । ନିୟମ 47 ରେ ପରିକଳ୍ପିତ ନ୍ୟାୟ ଓ ସମାନତାର ପରୀକ୍ଷାକୁ ଏହି ପୃଷ୍ଠଭୂମିରେ ବୁଝିବାକୁ ହେବ । ଏକ ଶ୍ରେଣୀର ବ୍ୟକ୍ତି କିମ୍ବା ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ କୋହଳ ଦିଆଯାଇପାରେ ।

ତେବେ ପ୍ରଶ୍ନ ହେଉଛି; ନିୟମ 47 ଅନୁଯାୟୀ କ୍ଷମତା ପ୍ରୟୋଗ କରିବା ପୂର୍ବରୁ ପ୍ରଭାବିତ ହେବାର ସମ୍ଭାବନା ଥିବା ସମସ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ନୋଟିସ୍ ଆବଶ୍ୟକ କି? ଏହି ନିୟମ ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ କୌଣସି ନୋଟିସ୍ ଦେବା ବିଷୟକ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରେ ନାହିଁ । ଏହା କୌଣସି ବିଶିଷ୍ଟ ବ୍ୟକ୍ତିବିଶେଷଙ୍କ ଆନ୍ତଃ ଦାବି ପରସ୍ପର ମଧ୍ୟରେ ବିଚାର କରିବାର ମାମଲା ନୁହେଁ । ଏହା ଅନେକଙ୍କ ତୁଳନାରେ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତିର ଯୋଗ୍ୟତାକୁ କୋହଳ କରିବାର ଏକ ମାମଲା । ଏଭଳି ପରିସ୍ଥିତିରେ, ଆମେ ଭାବୁନାହୁଁ ଯେ ଏହି ନିୟମ ସମସ୍ତ ପ୍ରଭାବିତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ନୋଟିସ ଜାରି କରିବାର ପରିକଳ୍ପନା କରାଯାଇଛି । ଏହା ସତ୍ୟ ଯେ ବରିଷ୍ଠ ସହାୟକ ପଦବୀରେ, ଉତ୍ତରଦାତାମାନେ ଅପିଲକାରୀଙ୍କ ଠାରୁ ବରିଷ୍ଠ ଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ଧାରା 16 (1), 16 (4) ଏବଂ 16 (4A) ସହିତ ପଠାଯାଇଥିବା ନିୟମ 22ର କାର୍ଯ୍ୟକାରିତା ଦ୍ୱାରା, ଅପିଲକାରୀ ସଂରକ୍ଷିତ ପ୍ରାର୍ଥୀ ଭାବରେ ପଦୋନ୍ନତି ଦ୍ୱାରା ନିମ୍ନ ପଦବୀରେ ଥିବା ତାଙ୍କ ବରିଷ୍ଠମାନଙ୍କ ଉପରେ ଏକ ପଦଯାତ୍ରା ଚୋରି କରିବେ ଏବଂ ଉପ ତହସିଲଦାର ଭାବରେ ବରିଷ୍ଠ ହେବେ ।

ସୁରକ୍ଷାତ୍ମକ ଭେଦଭାବ ପରିଚାଳନା ଦ୍ୱାରା, ଅନୁସୂଚିତ ଜାତି କିମ୍ବା ଅନୁସୂଚିତ ଜନଜାତିର ଜଣେ କନିଷ୍ଠ ଅଧିକାରୀ, ଅନୁଚ୍ଛେଦ 16 (4) ଏବଂ 16 (4A) ସହିତ ପଠାଯାଇଥିବା ଧାରା 16 (1) ର କାର୍ଯ୍ୟକାରିତା ଦ୍ୱାରା ନିମ୍ନ ପଦବୀରେ ଥିବା ତାଙ୍କ ପୂର୍ବତନ ବରିଷ୍ଠମାନଙ୍କ ଉପରେ ଏକ ପଦଯାତ୍ରା କରିବେ ଏବଂ ପଦୋନ୍ନତି ପାଇବେ । ଏହାଦ୍ୱାରା, ଅପିଲକାରୀ ପଦୋନ୍ନତି ପଦବୀରେ ବରିଷ୍ଠ ହୁଅନ୍ତି, ଯଥା, ଉପ ତହସିଲଦାର । ସାଧାରଣ ନିୟମର ନିୟମ 33 (a) ର କାର୍ଯ୍ୟକାରିତା ଦ୍ୱାରା, ତାଙ୍କ ବରିଷ୍ଠତା ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ହେବ ଯେଉଁ ତାରିଖରେ ସେ ଉପ ତହସିଲଦାର ପଦବୀରେ କାର୍ଯ୍ୟ ନିର୍ବାହ କରିଥିଲେ । ବିଶେଷ ନିୟମର ନିୟମ 6 ସହିତ ପଠିତ ସାଧାରଣ ନିୟମର ନିୟମ 22 ର ପ୍ରୟୋଗ ହେତୁ ଏହାର ପରିଣାମ ଅନିବାର୍ଯ୍ୟ । ତେଣୁ, ସାଧାରଣ ନିୟମର ନିୟମ 47 ଅନୁଯାୟୀ କ୍ଷମତା ପ୍ରୟୋଗ କରିବା ପୂର୍ବରୁ ସମସ୍ତ ପ୍ରଭାବିତ ପକ୍ଷଙ୍କୁ କୌଣସି ନୋଟିସ୍ ଦେବାର ଆବଶ୍ୟକତା ନାହିଁ ।

ତଦନୁସାରେ ଅପିଲକୁ ଅନୁମତି ଦିଆଯାଇଛି । କିନ୍ତୁ ବିନା ଖର୍ଚ୍ଚରେ ।

C.A. ସଂଖ୍ୟା 4416/96 (@) SLP (C) ସଂଖ୍ୟା 7034/95)

ଏହି ମାମଲାରେ ଉଠାଯାଇଥିବା ବିବାଦ ଆଉ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନହୋଇଥିବା ପ୍ରସଙ୍ଗ ନୁହେଁ । ବାଣିଜ୍ୟିକ କର ଆୟୁକ୍ତ, ଆନ୍ଧ୍ରପ୍ରଦେଶ, ହାଇଦ୍ରାବାଦ ଏବଂ ଅନ୍ୟଜଣେ ବନାମ ଜି. ସେଥୁମାଧାଭେ ରାଓ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ (1996) 1 ମାନକ 721 ମାମଲାରେ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟର ଅନୁପାତ ଏହି

ମାମଲାର ତଥ୍ୟ ଉପରେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବେ ଲାଗୁ ହୋଇଥାଏ । ଉପରୋକ୍ତ ଆଲୋଚନାକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ଏବଂ ଜି. ସେତୁମାଧବ ରାଓଙ୍କ ମାମଲାର ଅନୁପାତକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି, ଆବେଦନକୁ ଅନୁମତି ଦିଆଯାଇଛି, କିନ୍ତୁ, ପରିସ୍ଥିତିରେ, ବିନା ଖର୍ଚ୍ଚରେ ।

ଆର୍. ପି.

ଅପିଲକୁ ଅନୁମତି ଦିଆଗଲା ।

ଅସ୍ୱୀକରଣ

"ଉପଭାଷାରେ ଅନୁବାଦିତ ରାୟ କେବଳ ମକଦ୍ଦମାରେ ପକ୍ଷଭୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ସୀମିତ ବ୍ୟବହାର ଏବଂ ତାଙ୍କ ଆଞ୍ଚଳିକ ଭାଷାରେ ବୋଧଗମ୍ୟ ହେବା ନିମନ୍ତେ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଏବଂ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ଏହା ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇନପାରେ । ସମସ୍ତ ବ୍ୟାବହାରିକ ଏବଂ ସରକାରୀ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ରାୟର ଇଂରାଜୀ ସଂସ୍କରଣଟି ପ୍ରାମାଣିକ ବିବେଚିତ ହେବ ଏବଂ ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନ ଏବଂ ନିଷ୍ପାଦନ ନିମନ୍ତେ ଏହା ଉପଯୁକ୍ତ ବିବେଚିତ ହେବ ।"

ଭାଷାନ୍ତର :
ଅନୁବାଦିକା : କ୍ରିଷ୍ଣା ଦାଶ
ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ, କଟକ ।